

Toruń, 14 listopada 2022r.

KPM.0003.881.2022

Pan
Piotr Lenkiewicz
Radny Miasta Torunia

W odpowiedzi na interpelację, złożoną w dniu 26.10.2022r., informuję, że bieg Strugi Toruńskiej (która jest prawostronnym dopływem Wisły, o długości 51,3 km i powierzchni zlewni 360,1 km², bierze swój początek z jeziora Wielżądź na Pojezierzu Chełmińskim, na wysokości 100 m n.p.m., a uchodzi do Drwęcy na wysokości około 38,1 m n.p.m.) uległ w przeciągu ostatnich wieków daleko idącym zmianom, wskutek gospodarczej działalności człowieka. Struga do XIII w. uchodziła wyłącznie do rzeki Drwęcy. Rozdziału wód Strugi Toruńskiej (na 42 km biegu rzeki, tj. na wysokości os. Nad Strugą), dokonali Krzyżacy, część kierując wykonanym przez siebie sztucznym kanałem do Torunia; w granicach miasta rzeka wpada do stawu "Kaszownik", a dalej płynie krytymi kanałami, uchodząc do Wisły dwiema odnogami. Druga część wód Strugi Toruńskiej płynęła swym pierwotnym korytem przez obecne os. Bielawy, uchodząc pod Lubiczem do Drwęcy (Struga Lubicka, tzw. Wilcza Struga).

Warunki hydrologiczne Strugi Toruńskiej w głównej mierze kształtuje charakter jej zlewni: położenie na bezleśnych obszarach województwa kujawsko-pomorskiego, na wysoczyźnie morenowo-falistej, o wyjątkowych zasobach glebowych. Znaczne spadki terenu, bezleśny charakter powierzchni zlewni, użytkowanej przez wielkoobszarowe rolnictwo oraz brak naturalnych obszarów retencji glebowej wód (brak trwałego pokrycia roślinnością wieloletnią) są podstawą dużych i bardzo dużych spływów jednostkowych. Wprowadzony w XIII w., a modernizowany w następnych stuleciach, rozdział wód powinien funkcjonować w celu ochrony Torunia przed nieprzewidzianymi powodziąmi. Natomiast w okresach suszy powoduje szybkie niedobory wody, do jej całkowitego zaniku w korycie włącznie, co obserwować można cyklicznie od 2015 roku. Zjawisku temu nie można przeciwdziałać; wynika ono ze zmian klimatycznych i dotyczy nie tylko samej rzeki, ale również obszarów zasilania jezior, położonych w zlewni Strugi. Sytuację pogarsza dodatkowo sama konstrukcja koryta cieków na terenie miasta, będącego urządzeniem sztucznym, wykopanym w terenie i ukształtowanym w celu zachowania kierunku przepływu, a także brak zasilania Strugi wodami gruntowymi z obszaru zlewni (tzw. koryto „zawieszane”, nie związane z wodami gruntowymi, które zalegają poniżej poziomu dna). Powyższe uwarunkowania stawiają pod znakiem zapytania sens realizacji inwestycji bezpośrednio od wody zależnych.

Warunki hydrologiczne, zmieniające się niekorzystnie w ostatnim dziesięcioleciu, są znane właścicielowi cieków, tj. Skarbowi Państwa, w imieniu którego nadzór nad wodami publicznymi sprawuje, na podstawie przepisów art.528 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 20.07.2017r. Prawo wodne (Dz.U. z 2018r., poz. 2268), Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Delegacja formalna powoduje w konsekwencji przejęcie przez ten podmiot obowiązku utrzymania ciekłu i realizacji planu utrzymania wód. Gmina Miasta Toruń nie ma tytułu prawnego do gruntów znajdujących się pod publicznymi wodami płynącymi, za wyjątkiem odcinka Strugi pomiędzy ul. Batorego a wylotami do Wisły, gdzie rzeka płynie na gruntach gminnych.

W tym stanie rzeczy, w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców, w roku 2015, zlecone zostało opracowanie wielowariantowej koncepcji zagospodarowania dla zadania pn. „Struga Toruńska wraz z rekultywacją zbiornika Kaszownik i rewitalizacją ich otoczenia”. Analizą funkcjonalną objęty został cały odcinek Strugi Toruńskiej, od budowli rozrządowej przy ul. Przeskok do wylotów Strugi do Wisły. Autorzy opracowania wyznaczyli obszary potencjalnego zagospodarowania i zaproponowali dla nich konkretne rozwiązania. Opracowanie było przedmiotem konsultacji społecznych, przeprowadzonych w kilku cyklach. Po zebraniu informacji o potrzebach mieszkańców i uwzględnieniu możliwości inwestycyjnych, podjęta została decyzja o przygotowaniu projektu budowlanego dla zadania pn. „Struga Toruńska wraz z rekultywacją zbiornika Kaszownik i rewitalizacją ich otoczenia na odcinku od ul. Batorego do wylotu ze zbiornika Kaszownik w Toruniu”. Kompletny projekt, poddany dwukrotnym konsultacjom społecznym, wraz z wymaganymi decyzjami i uzgodnieniami, został ukończony w roku 2020. Celem wdrożenia do realizacji, wystąpiono z wnioskiem o pozyskanie środków zewnętrznych z POiŚ 2.5. Wniosek otrzymał pozytywne oceny, jednak z powodu braku środków został umieszczony na liście rezerwowej, a ostatecznie dofinansowania nie uzyskał. Obecnie poszukiwane są możliwości finansowego wsparcia projektu ze środków nowego okresu programowania.

Równoległe od kilku lat prowadzone są prace remontowe kanału A Strugi Toruńskiej od ul. gen. Sikorskiego do wylotu na wysokości ul. Wola Zamkowa. Zakończono remont 4 odcinków kanału; kolejne będą remontowane sukcesywnie, w zależności od pozostających w dyspozycji środków.

Mając na uwadze ograniczone możliwości finansowe właściciela wody, Gmina wystąpiła z inicjatywą wsparcia PGW WP w bieżącym utrzymaniu Strugi Toruńskiej i podpisała stosowne porozumienie w tej sprawie. Na tej podstawie, raz w roku (najczęściej w okresie wiosennym), przeprowadzane jest koszenie i porządkowanie koryta Strugi, podejmowane są także niezbędne działania w sytuacjach awaryjnych.

Z poważaniem

Prezydent Miasta Torunia

Michał Zaleski